

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจในประเทศทั้งหมด ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) ได้รับความสนใจจากรัฐบาล ในการนำมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (สุคนธา สกกุลศรีสงบุญ, 2544) เนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ช่วยสร้างงานและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานสร้างมูลค่าเพิ่มกับธุรกรรมการผลิตสินค้าและบริการ เป็นแหล่งผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ เพื่อการส่งออกสามารถนำรายได้เข้าประเทศและการผลิตเพื่อส่งออกให้กิจการขนาดใหญ่ในการผลิตภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลจึงสนับสนุนโดยการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนและมาตรการด้านสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดตั้งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรอื่นๆ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ภาครัฐได้ตั้งธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเป็นแหล่งเงินทุน ลดภาษีส่งออก เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจและช่วยพัฒนารากฐานอันมั่นคงให้แก่ประชาชนส่วนรวมได้ในระยะยาว (สารทูล บัวขาว, 2549)

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน มีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต แต่การดำเนินงานในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เนื่องจากราคาน้ำมันแพงและภาวะการแข่งขันที่รุนแรงของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะกลุ่มการผลิตซึ่งได้รับผลกระทบมากที่สุด โดยประสบปัญหาด้านการตลาด เงินทุน แรงงาน การบริหารจัดการ รวมถึงปัญหาด้านการบัญชี ทำให้ทุกองค์กรต้องเร่งปรับตัวให้รวดเร็วเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ด้วยการบริหารองค์กรที่มีประสิทธิภาพเพื่อผลิตสินค้าที่สร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าได้มากที่สุด สิ่งสำคัญที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพคือ การมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่เหมาะสม (นิสากร นครพิน, 2551) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายในองค์กร เพื่อเป็นปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติงานและเป็นตัวผลักดันกลยุทธ์ ช่วยสนับสนุนให้ผู้บริหารตัดสินใจได้อย่างถูกต้องแม่นยำบนพื้นฐานของข้อมูลที่ทันสมัยตลอดเวลา นอกจากนี้ยังเป็นปัจจัยที่

สนับสนุนให้ผู้บริหารได้เห็นโอกาสทางธุรกิจมากขึ้นเพื่อให้ธุรกิจสามารถแสวงหาโอกาสใหม่ที่มีศักยภาพในการแข่งขันเหนือกว่าในอดีต ซึ่งจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ (จิรัฐติกาล วุฒิพันธุ์, 2549)

ปัจจุบันระบบสารสนเทศทางการบัญชี ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการทำธุรกิจ เนื่องจากความรู้ทางด้านการบัญชีมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการทำงานของนักบัญชีมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นบัญชีการเงิน บัญชีบริหาร การตรวจสอบบัญชี ภาษีอากรหรือการบัญชีต้นทุน ระบบสารสนเทศทางการบัญชีก็เป็นอีกระบบหนึ่ง que พัฒนาขึ้นมาจากการเติบโตของยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีการใช้ทรัพยากรบุคคล คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น จอภาพ เครื่องพิมพ์ เป็นต้น เพื่อทำหน้าที่หลักในการบันทึก ข้อมูล ประมวลผล และจัดทำสารสนเทศทางการบัญชีให้แก่ผู้ใช้ภายในและภายนอกกิจการ ซึ่ง ข้อมูลทางการบัญชีที่ผู้ใช้ได้รับจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (มูจรินทร์ แก้วหย่อง, 2550) อย่างไรก็ตามการนำเอาระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในองค์กร ไม่ใช่สิ่ง que รับประกันความสำเร็จหรือความล้มเหลว และจากการศึกษาลักษณะการประกอบการและปัญหาอุปสรรคของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ไทย ที่จัดทำโดยสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ในประเทศไทยเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมร้อยละ 90 ยังมีจุดอ่อนในด้านการจัดการระบบสารสนเทศ โดยเฉพาะระบบสารสนเทศทางการบัญชี (จุสิทธิ์ เหล่าธนากิจ, 2549) เนื่องจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นต้นทุนอย่างหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ ซึ่งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีความสามารถในการลงทุนได้ในระดับจำกัด (พิชญ์ คุณชื่น, 2548) ดังนั้นการเลือกใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีจึงต้องเลือกให้ตรงและสอดคล้องกับความต้องการในการใช้งานให้มากที่สุด เช่น การนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการการผลิตหรือควบคุมคุณภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการต่างๆ ให้เหลือน้อยที่สุด เช่น ใช้ซอฟต์แวร์ช่วยควบคุมปริมาณสินค้าคงคลัง ใช้ซอฟต์แวร์ในการควบคุมและลดความเสียหายในการผลิต เป็นต้น ส่งผลให้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ประสบความสำเร็จ

ในอดีตที่ผ่านมา มีผู้ศึกษา ผลการดำเนินงานและแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย (Ismail and King, 2005) พบว่าความสามารถในการประมวลผลสารสนเทศทางการบัญชีที่สอดคล้องกับความต้องการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กรมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานจะดีขึ้นถ้ามีการจัดการระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ดี ดังนั้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงควรใช้เวลาให้มากขึ้นในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อม เพื่อหาว่ามีความต้องการ

ลักษณะของสารสนเทศทางการบัญชีอะไรบ้าง เพื่อจะได้จัดการได้ถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานดีขึ้น สำหรับในประเทศไทยมีผู้ศึกษาผลกระทบของความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีต่อการปรับปรุงองค์กรและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (พิชญ คุณชื่น, 2548) โดยความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหมายถึง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาบริหารจัดการภายในองค์กร ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการจัดองค์กร ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านเครือข่ายของระบบสารสนเทศ พบว่าความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสัมพันธ์และมีผลกระทบเชิงบวกกับการปรับปรุงองค์กร ด้านการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากร และมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับผลการดำเนินงาน และสรุปว่าผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ธุรกิจได้เปรียบในการแข่งขันและอยู่รอดอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว แต่ พิชญ คุณชื่น (2548) ไม่ได้ศึกษาถึงแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี โดยวัดจากความสามารถในการประมวลผลสารสนเทศทางการบัญชีที่สอดคล้องกับความต้องการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กรว่ามีผลกระทบกับผลการดำเนินงานหรือไม่

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเภทการผลิตสินค้า เนื่องจากภาคเหนือมีการผลิตต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย อีกทั้งจังหวัดเชียงใหม่ก็นับถือได้ว่าเป็นศูนย์กลาง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองในเขตภาคเหนือ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2552: ออนไลน์) และมีจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนกับสถานประกอบการอย่างเป็นทางการกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดของพื้นที่ภาคเหนือ ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 19.29 ซึ่งถือได้ว่าเป็นอันดับหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ (ศูนย์สารสนเทศ โรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2552: ออนไลน์)

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับของความต้องการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีและระดับของความสามารถในการประมวลผลของระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยการศึกษาผลกระทบของแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงาน โดยแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีวัดจากความสามารถของการประมวลผลสารสนเทศทางการบัญชีที่สอดคล้องกับความต้องการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนกับสถานประกอบการอย่างเป็นทางการกับสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดของพื้นที่ภาคเหนือ ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความต้องการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีและ ความสามารถในการประมวลผลของระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่
2. ทำให้ทราบผลกระทบของแนวทางการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในอำเภอเมืองเชียงใหม่
3. สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น

1.5 นิยามศัพท์

แนวทาง (Alignment) หมายถึง ความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันของแผนงานที่กำหนดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพกับความต้องการขององค์กร เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ระดับองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552: ออนไลน์)

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting Information System: AIS) หมายถึง ระบบที่ถูกออกแบบมาเพื่อนำข้อมูลทางการบัญชีไปผ่านกระบวนการประมวลผลแล้วนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย ซึ่งประกอบด้วย ผู้ใช้ คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่สามารถช่วยลดขั้นตอนที่ซับซ้อนของบัญชี นำเสนอต่อบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร

ผลการดำเนินงานของกิจการ (Firm Performance) หมายถึง ความสามารถขององค์กรที่จะให้บรรลุเป้าหมายโดยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2543) การศึกษาในครั้งนี้จะวัดผลการดำเนินงานทางการเงินขององค์กร

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) หมายถึง กิจการหรือธุรกิจที่ดำเนินการด้านการผลิตแปรรูป แปรรสภาพ ต้องเปลี่ยนสภาพเพิ่มมูลค่ากับตัวสินค้าในการออกจำหน่าย วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายกระทรวงอุตสาหกรรม ณ วันที่ 11 กันยายน 2545 โดยเกณฑ์การกำหนดขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางประเภทการผลิต มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 200 คน และมีทรัพย์สินไม่เกิน 200 ล้านบาท และวิสาหกิจขนาดย่อมประเภทการผลิต มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน และมีทรัพย์สินไม่เกิน 50 ล้านบาท

ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมายถึง บุคคลที่เป็นเจ้าของกิจการ กรรมการผู้จัดการ หุ้นส่วน ผู้จัดการ หรืออื่นๆ ที่มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ (สารทูล บัวขาว, 2549)

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a detailed illustration of an elephant standing and facing left. Above the elephant's head is a traditional Thai decorative element, possibly a crown or a ceremonial object. The elephant is surrounded by a circular border containing the text 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964'. There are also decorative floral motifs on either side of the elephant.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved